

سقطهای غیر عفونی در گاو

مترجم: دکتر سید محسن احمدی نژاد

منبع: از سری نشریات FAO

FAO Animal Production of Health Paper, No. 25

آلرژی - دارو - واکسیناسیون:

مکانیسم آندوکرینولوژیکی زایمان یا سقط می گردد. در موارد دیگر تنها دو عامل استرس ممکن است با یکدیگر عمل کنند، بعنوان مثال زمانیکه گاوها مقاومت شدیدی در زمان مفید کردن از خود نشان دهند و یا زمانیکه می بایستی تحت عمل جراحی بدون بیهوشی کامل قرار گیرند. شواهد زیادی دال بر مشاهده سقط بدلیل سر و صدای هواپیما، طوفان و یا رعدوبرق وجود ندارد.

مجموعه ای از عوامل استرس از قبیل رشد سریع اسکلتی، میزان بالای تولید شیر - وزایمانهای بافاصله کوتاه کراراً باعث سقط می گردند که ممکن است در نتیجه کافی نبودن تغذیه باشد. مطمئناً می توان گفت که رقابتی بین پستان و جنین در حال رشد جهت دریافت مقادیری محدود از جمله پروژسترون وجود دارد.

تزریق استروژن، پروستاگلاندین و گلیکوکورتیکو استروئید در گاوهایی که فکر نمی کنیم آبستن باشند باعث تزریق سقط می گردد. هرسه داروی فوق باعث غیرفعال شدن جسم زرد آبستنی و جلو افتادن مکانیسم زایمان می شوند.

استروژن باعث مرگ جنین شده و سقط بافاصله يك يا دو هفته اتفاق می افتد در حالیکه کورتیکوئید (بعد از هفت ماهگی) و پروستاگلاندین (در تمام دوران آبستنی) باعث سقط جنین می گردند. تزریق آرام بخش هایی نظیر گزیلازین (Xylasin) می توانند باعث انقباض رحم و در نهایت سقط گردند. این مطلب هنوز قابل بحث است که واکسیناسیون علیه برخی بیماریها نظیر تب برفکی (F.M.D.) باعث سقط می گردند یا نه؟

برای برخی دامداران کمی شک وجود دارد که برخی از گاوها که در آبستنی پیشرفته قرار دارند، بویژه آنهایی که شدیداً در مقابل واکسیناسیون از خود عکس العمل نشان میدهند خطر سقط وجود دارد. ایجاد ضربه در حالت اخیر ممکن است حتی از واکسیناسیون پرخطرتر باشد. بهرحال با مالش پشت گاو با يك برش بدون دندانهای تیز در زمان واکسیناسیون در محل دم باعث ایجاد استرس کمتری برای گاو و واکسیناتور می شود.

حساسیت های بعد از واکسیناسیون تنها در زمان تجدید واکسیناسیون (راپل) می تواند حائز اهمیت شمرده شود.

سقط های عفونی آنزوتیک:

بروسلوز:

این بیماری که شدیداً عفونی می باشد توسط بروسلا آبورتوس بوجود می آید. معمولاً آلودگی توسط دام آلوده خریداری شده و یا تماس با دامهای آلوده که در همسایگی قرار دارند به گله وارد می شود. عمده ترین راه انتقال آلودگیها از طریق جفت گیری می باشد، جفت گیری طبیعی توسط گاو نری که آلوده به بروسلا آبورتوس می باشد بندرت باعث ایجاد آلودگی در گاو ماده جفتگیری شده می شود، و دلیل آن این است که ای بی تلیوم چند لایه ای دهانه رحم عوامل بروسلائی را از بین برده و دفع می کنند. بهرحال تلقیح مصنوعی توسط اسپرم آلوده می تواند بدلیل عبور راحت باکتری از لایه آندومتر ایجاد آلودگی نماید. ✱

ساعت تکرار کرد و در این فاصله يك داروی پروژسترون دار به شکل خوراکی (روزانه ۴ mg از ماده موثر ترکیبی مثل MGA) را می توان به دام خوراند تا زمانیکه آنالیز خون از نظر میزان پروژسترون از يك روز بعد از عمل نشان دهنده سطح طبیعی آن باشد.

بهرحال تا زمانیکه میزان پروژسترون زیر يك نانوگرم در میلی متر باشد (ng/ml) تجویز MGA بایستی حتی تا روزهای ۲۶۴ تا ۲۷۰ آبستنی نیز ادامه یابد. این کارها بایستی چند روز قبل از شروع علائم زایمان متوقف شود که در غیر اینصورت با يك کاهش فعالیت رحمی شدید و سخت زای روبرو خواهیم شد.

جفتگیری طبیعی گاوهائیکه قبلاً آبستن بوده اند، برای ایجاد سقط کمتر از تلقیح داخل رحمی ۵٪ گاوها آبستن با علائم مخلی محتمل بنظر می رسد. تزریقات داخل رحمی به گاوهای آبستن نیز که ترشحات غیرطبیعی واژنی دارند (که از این نظر با گاوهای غیرآبستن اشتباه می شوند) از خطر مشابهی برخوردار است. دستکاری شدید رحم از طریق مقعد ۶ تا ۱۲ هفته پس از شروع آبستنی به راحتی باعث مرگ جنین یا فتوش شده و در عرض چند ساعت، روز یا هفته موجب سقط می شود.

خطر اینگونه سقطها هرچه آبستنی پیشرفته تر گردد کمتر می شود تا اینکه بعد از هفته دوازدهم تقریباً صفر می شود. یکی از موارد مهم سقط نیز در گاوهای است که بعد از سزارین آبستن می شوند به این شکل که زخمهای بهبود یافته در مسیر برش رحم ایجاد چسبندگی کرده و با کاهش فعالیت رحمی در نیمه دوم آبستنی در حدود ۹٪ از گاوها باعث سقط می گردد (در مقایسه با ۲٪ سقط در زایمانهای طبیعی).

استرس:

لازم است که با مجموعه ای از فاکتورهای استرس را مقابله کنیم. بهترین مثال برای این مورد، انتقال يك گروه ۸۰۰ راسی از گاو و تلیسه با آبستنی پیشرفته بود که دارای فضایی محدود - تهویه نامناسب - کافی نبودن جیره غذایی و آب بودند. حدود ۲۰٪ از گاوها، گوساله های نارس بدنيا آوردند که ممکن است به دلایل زیر باشد.

- ۱- افزایش میزان کاتکولامین خون.
- ۲- کاهش جریان خون جفت و جنین.
- ۳- ایجاد استرس روی جفت و جنین که باعث تحریک

مسمومیت

هربیماری سیستمیک (بویژه در نیمه دوم آبستنی) که از طریق سمهای بافتی یا باکتریایی ایجاد شود به عنوان خطر سقط تلقی می شود. یکی از مهمترین عوامل خارجی سقط، خوردن مقدار زیادی علوفه و گاهی است که دارای میزان زیادی نیترات است. نیترات ها توسط خاصیت احیاء کنندگی فلور میکروبی شکمبه به نیتريت تبدیل می شوند. این نیتريت ها به سادگی از شکمبه به جریان خون جذب شده و در آن هموگلوبین را به مت هموگلوبین تبدیل می کند که ماده اخير (مت هموگلوبین) باعث ایجاد مزاحمت در انتقال اکسیژن در مادر و جنین شده و در نتیجه باعث اتساع عروق و پائین آمدن فشار خون در رگهای جفت و نهایتاً مرگ جنین و سقط می شود. هموگلوبین در جنین و مادر تفاوت بسیار جزئی داشته و نوع جفتی آن نیترات را بیشتر جذب می کند. تشخیص مسمومیت با نیترات معمولاً توسط تظاهرات بالینی و پاراکلینیکی ممکن بوده و توسط آنالیز مواد غذایی نیز تأیید می گردد. نیتريت یا نیترات موجود در علوفه خشبی نبایستی از ۱/۵ درصد تجاوز کند. سقط هائیکه در اثر بالا رفتن درصد نیترات بوجود می آید، معمولاً آنقدر سریع اتفاق می افتد که فرصت درمان را به دام مبتلا نمیدهند ولی برای بقیه گاوها، تغییر سریع جیره غذایی توصیه می شود.

ضربه:

تمام جراحات شدید وارده به گاو می توانند آبستنی پیشرفته را تبدیل به خونریزی، کم خونی، تب، درد پریتونیت بی اشتها و استرس به خطر اندازند. خطر سقط بدنبال لا پاراتومی و دستکاری داخل شکمی در موارد جابجایی شیردان و گاستر و آنتریت ضربه ای بخوبی شناخته شده است. این عوامل باعث ایجاد تحریکات عصبی رحم و در نتیجه کاهش ناگهانی درجه حرارت صفاق و روده ها می گردد. غیرفعال شدن جسم زرد توسط افزایش ترشح پروستا گلاندین در ۵۰٪ از بیماران فوق نشان داده شده است. رابطه مورد ذکر شده آنقدر واضح است که می توان با تزریق ۲۰۰ mg پروژسترون و يك تحریک کننده زایمان مانند ایزوکسوپیرین (۲۰۰ mg عضلانی) و یا Glenbuteral (۴۰۰ میکروگرم عضلانی) بعنوان پیشگیری استفاده کرد. داروی اخير (Glenbuteral) را می توان دوبار با فاصله شش